

Čas a „časení“

Čas přichází „z budoucnosti“, ale z budoucnosti, která „ještě není“, tj. není „jsoucí“. Aby se ne-jsoucí budoucnost stala „jsoucí“, musí s jí ujmout nějaký subjekt, aby ji „uskutečnil“ (tj. zpřítomnil) svou aktivitou, svými akcemi. Těmito svými akcemi se však subjekt obrací přicházející budoucnosti vstříc, což znamená, že jeho vlastní „časení“ (časování) postupuje proti „proudu“ času obecného. (Nemůžeme říci, že proti přicházející budoucnosti, protože ta nepřichází v „proudu“, tj. neproudí, neteče – rozhodně ji nelze přirovnat k proudu řeky, jak to kdysi dávno udělal třeba Hérakleitos.) Jak tedy můžeme mluvit o tom, že „budoucnost přichází“? Zatím to nedovedu rozhodnout, musím prostě vždy přísně rozlišovat mezi „pohybem“ ve sféře ne-předmětnosti a pohybem ve sféře „předmětnosti“ (také-předmětnosti, tedy konkrétnosti, konkrétních skutečností). Subjekt tedy nejen aktivně umožňuje, aby se budoucnost stávala (jen v nějakém přiměřeném rozsahu!) přítomností, ale zároveň tímto zpřítomňováním něco na budoucnosti mění. A tyto změny, které jsou aspoň zčásti „zásluhou“ jeho aktivit, se dějí ve sféře (v rámci) jeho budoucnosti, a to po celou dobu jeho bytí, tj. jsou součástí výkonu jeho bytí. Je ovšem třeba pamatovat na to, že subjekt toto zpřítomnění nemůže „udržet“, nýbrž že se mu jakoby „mění“ pod rukama v bylost – a to nejen vlastním spádem (setrvačností, přechodem časovým), nýbrž opět zčásti jeho aktivitou – tou se ovšem stává nejen součástí jeho bylosti, nýbrž jednak součástí jeho „paměti“, jednak po sobě ponechává stopy, které už vypadávají z rámce jeho (jím organizované) „jednoty“, „integrity“.

(Písek, 130927-4b.)